

theater

Nietig in de oersoep van het universum

Theaterfestival Boulevard

'Spiegel' van Boukje Schweigman & Tournee (ovb) t/m 15/12. www.schweigman.org

Altijd vervelend als iemand in zijn enthousiasme de cruciale twist van een film verraadt – denk aan 'The Sixth Sense' of 'The Planet of the Apes'? Bedankt voor het vergallen van mijn kijkplezier, denk je dan.

Voor dat vergallen moet je ook oppassen bij Boukje Schweigmans nieuwste productie 'Spiegel'. Het is een voorstelling die je simpelweg moet ondergaan.

'Spiegel' is volbloed ervaringstheater, het genre dat de jonge Schweigman op het snijvlak van dans, mime en theater als geen ander in de vingers heeft. Ze wordt geholpen door scenograaf en lichtontwerper Theun Mosk, ook zo'n jonge smaakmaker op de Nederlandse podia.

Slechts dertig mensen per voorstelling worden de donkerste van de zaal in geleid. We worden geïnstrueerd hoe we moeten plaatsnemen: in een rij naast elkaar op een soort kerkbank. Voor ons is het blikveld belemmerd door een muur met een uitsparing op ooghoogte, een afhangend loket waarlangs onze ogen een diepte in worden geleid. Een peepshow, maar dan anders.

We turen in die donkere diepte, terwijl fluisterstemmen langzaam wegsterven, plaatsmakend voor ge-

luidsgeweld, een tsunami die elk moment over ons heen kan rollen. De diepte wordt allesomvattend, ogen én oren, van serene rust tot immense dreiging – zoiets als het heelal moet voelen.

Uit dat niets verschijnen flikkeringen; een hand die trilt als een zinderende ring boven heet asfalt. Twee figuren, man en vrouw, gewichtloos zwevend in een zachtjes wiegende choreografie. De mens als nietig én uniek wezen in de oersoep van het universum, of als foetus in de baarmoeder.

Ook filmregisseur Stanley Kubrick verbond met zijn '2001: A Space Odyssey' oorsprong aan oneindigheid. De illusie van gewichtloosheid creëerde hij door zijn acteurs onderstevan aan het plafond te hangen; dezelfde fysieke tour de force laat Schweigman haar performers het volle uur ondergaan. Gaandeweg blijkt dat we primair kijken naar hun weerspiegeling en niet naar 'de mens' zelf. Een mooi filosofisch gegeven, waarin zijn en niet-zijn spiritueel gestalte krijgen, zeker als de performers hun spiegeling ontnoemen en daaruit mooie, grappige en ontroerende tableaux ontstaan.

'Spiegel' stoelt op een simpele, doeltreffende theatrale vinding die aan het eind toch anders in elkaar blijkt te steken. En dan stokt deze recensie, want meer gezegd staat gelijk aan de twist prijsgeven.

Sander Hiskemuller